

שבת דף קג

הקודח

קושי: איך מסתדר עם שמואל אם זה לא גמר למלאכה
תירוץ: מקימים במקרה שהוא גמר מלאכה – קדח עם מסמר

זה הכלל לרבות מקרה שחוקק בית קיבול לגודל יותר קטן ממה שיעשה בסוף אבל עדיין חייב כי זה שימושי עכשיו

המכה בקורנס על הסדן כו'. – דיון על למה הוא חייב על הכאה זו:

1. מפני שמאמן את ידו – דוחים כי מזה אפשר להגיד שחייבים אם לומדים אומנות ממישהו ולא ממש עושים מלאכה!!
2. להחליק את הקורנס – שכן מרדדי טסי משכן עושין כן כדי להחליק את הקורנס-וברייתא להוכיח

משנה. **החורש - כל שהוא, המנכש והמקרס והמזרד כל שהוא - חייב. המלקט עצים, אם לתקן - כל שהן, אם להיסק - כדי לבשל ביצה קלה. המלקט עשבים, אם לתקן - כל שהוא, אם לבהמה - כמלא פי הגדי.**

שאלה: למה ראוי חרישה כלשהו?

תשובה: לזרוע זרע אחת של דלעת – גם עשו ככה במשכן – זרעו קלח אחד של סממנים

המנכש והמקרס והמזרד.

הבאת ברייתא: תנו רבנן: **התולש עולשין, והמזרד זרדים, אם לאכילה - כגרוגרת, אם לבהמה - כמלא פי הגדי, אם להיסק - כדי לבשל ביצה קלה, אם לייפות את הקרקע - כל שהן.**
קושי: הרי כולם מייפים את הקרקע אז למה לא חייבים בכלשהו?

- מקימים באגם שלא צריך ייפוי קרקע באגם שנו.
 - מקימים גם שלא באגם ולא מתכוון.
- ולא פסיק רישיה כי מדובר בשדה חבירו שלא איכפת לו מהזריעה (פסיק רישיה דלא ניחא ליה)

משנה.

הכותב שתי אותיות, בין בימינו בין בשמאלו, בין משם אחד בין משתי שמות, בין משתי סמניות, בכל לשון חייב
אמר רבי יוסי: לא חייבו שתי אותיות אלא משום רושם, שכך כותבין על קרשי המשכן, לידע איזו בן זוגו.
אמר רבי יהודה: מצינו שם קטן משם גדול; שם משמעון ומשמואל, נח מנחור, דן מדניאל, גד מגדיאל.

קושי: למה חייבים על שמאל? הא אין דרך כתיבה בכך!

תירוץ 1: רבי ירמיה: באטר יד שנו.

קושי – אז שמאל שלו כימין של אחרים ופטור אם כותב ביד ימין?!

תירוץ 2: אבוי: בשולט בשתי ידיו.

תירוץ 3: רב יעקב בריה דבת יעקב אמר: זה לפי דעת רבי יוסי דאמר שחייב משום רושם

קושי: והא מדסיפא רבי יוסי היא, רישא לאו רבי יוסי!

תירוץ: כולה רבי יוסי היא.

אמר רבי יהודה מצינו.

מדייקים מדברי ר' יהודה **שתי אותיות והן שני שמות** הוא דמחייב, ששתי אותיות והן שם אחד לא מחייב! ומביאים ברייתא שדווקא אומרת ההפך

1. ...אינו חייב עד שיכתוב שם קטן משם גדול; שם משמעון ומשמואל, נח מנחור, דן מדניאל, גד מגדיאל.

2. רבי יהודה אומר: אפילו לא כתב אלא שתי אותיות והן שם אחד - חייב, כגון: שש, תת, רר, גג, חח.

3.אמר רבי יוסי: וכי משום כותב הוא חייב? והלא אינו חייב אלא משום רושם, שכן רושמן על קרשי המשכן לידע איזו היא בן זוגו. לפיכך, שרט שריטה אחת על שני נסרין, או שתי שריטות על נסר אחד, חייב.
4.אינו חייב עד שיעשה מלאכה שכיוצא בה מתקיימת
רבי יוסי אומר: ועשה אחת ועשה הנה - פעמים שחייב אחת על כולן, ופעמים שחייב על כל אחת ואחת.

פתרון לסתירה: פעם אמר בשמו ופעם בשם רבו, רבן גמליאל

דיון בדברי הבריתא בעצמם

קושי: דברי ר' שמעון שווים לדעת ר' יהודה!

תירוץ: מדובר ב"אא" ובגלל שיש כאלה בקמיעות חייב

דחייה: א"כ ר"ש מחמיר וראינו שהוא מיקל בברייתא אחרת! (עד שיצור כולו)

תירוץ: מדובר בברייתא שלנו "עד שיכתוב את השם כולו"

דחייה: ר"ש אומר בברייתא שחייבים אפילו אם לא כתב את השם כולו

דחייה לדחייה: אפשר לתקן את אותה ברייתא ולהגיד שלא חייב עד שיכתוב כל הפסוק

דיון במשפט האחרון בברייתא

ועשה מאחת מהנה - פעמים שחייבים אחת על כולן, ופעמים שחייבין על כל אחת ואחת.

סמיכות אחת ל-הנה	אחת שהיא הנה - זדון שבת ושגגת מלאכות. הנה שהיא אחת - שגגת שבת וזדון מלאכות
אחת	שמעון
מאחת	שם משמעון
הנה	אבות
מהנה	תולדות

חזרה למשנתינו:

אמר רבי יהודה מצינו שם קטן משם גדול.

קושי: איך אפשר לחייב על "שם" שנכתב "שם" - הרי יש ברייתא שאומרת שבכתבית סת"ם לא חייבים אם המ"ם נכתב כמו שצריך!

תירוץ: שהוא דוגל בשיטת ר' יהודה בן בתירה שדרש דרשה על מ"ם סתום כמ"ם פתוח אז גם כאן אפשר לדון מ"ם פתוח כמ"ם סתום.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •